

Beredningen av lagförslag om slopat krav på vårdvalssystem i primärvården

Regeringen har i prop. 2014/15:15 lagt fram förslag om att landstingen inte längre ska vara skyldiga att ha vårdvalssystem inom primärvården. Förslaget innebär ändringar i 5 § hälso- och sjukvårdslagen, som i sin tur reglerar landstingens åtaganden enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

I propositionen framgår (s. 5) att regeringen tagit fram förslaget utan att inhämta Lagrådets yttrande. Detta motiveras med att lagförslaget "[f]örfattningstekniskt och även i övrigt är [...] av sådan beskaffenhet att Lagrådets granskning skulle sakna betydelse".

Bestämmelserna om Lagrådet återfinns i 8 kap. 20–22 § regeringsformen. I 21 § framgår följande:

Yttrande från Lagrådet inhämtas av regeringen eller, enligt vad som närmare anges i riksdagsordningen, av ett riksdagsutskott.

Ett yttrande ska inhämtas innan riksdagen beslutar [...]

5. lag om kommunal beskattning eller lag som innebär åligganden för kommunerna, [...]

7. lag som ändrar eller upphäver en lag enligt 1–6.

Bestämmelserna i andra stycket gäller dock inte, om Lagrådets granskning skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men uppkommer. Föreslår regeringen att riksdagen ska meddela lag i något av de ämnen som avses i andra stycket och har Lagrådets yttrande dessförinnan inte inhämtats, ska regeringen samtidigt redovisa skälen för detta för riksdagen. [...]

Regeringens skäl för att inte inhämta Lagrådets yttrande handlar alltså dels om författningsteknik, dels ("och även i övrigt") om lagförslagets beskaffenhet i övrigt.

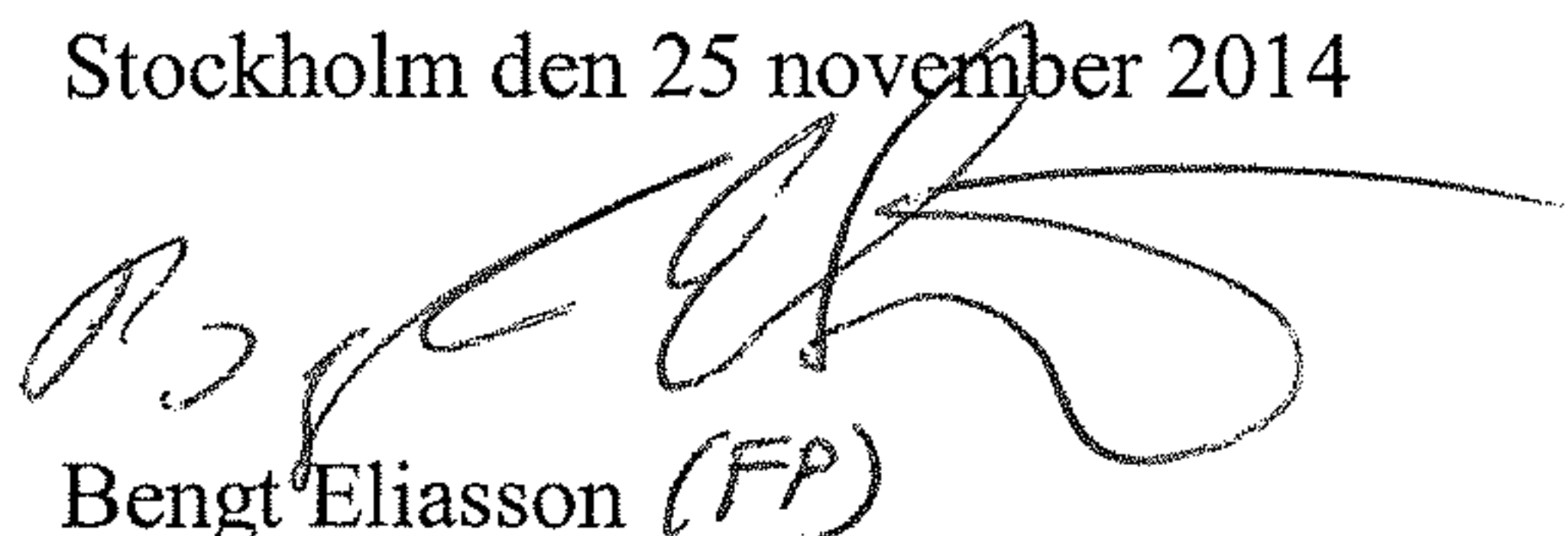
Det torde vara ostridigt att propositionen innebär ett upphävande av ett kommunalt åliggande, eftersom något som tidigare varit obligatoriskt för landsting föreslås bli frivilligt.

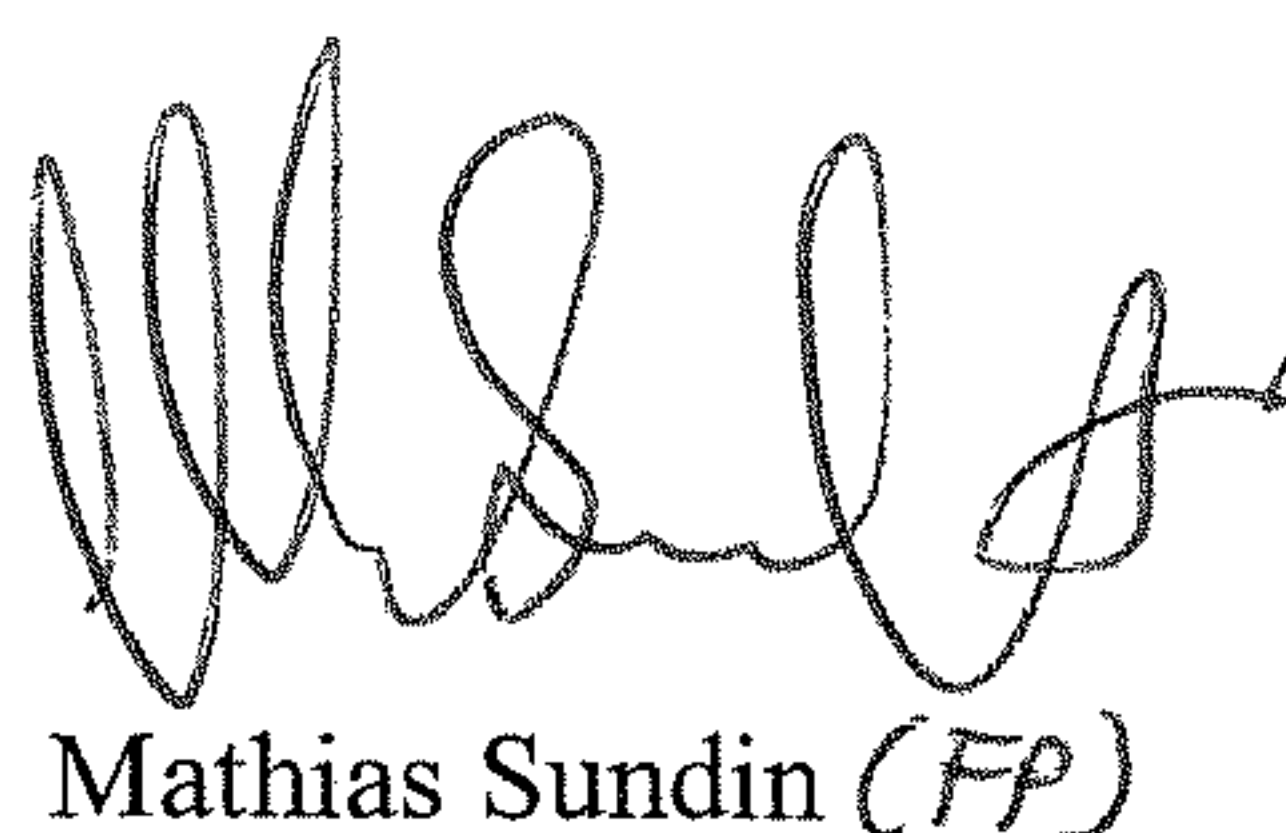
På grund av regeringens vägran att inhämta yttrande från Lagrådet beslutade riksdagens socialutskott att göra detta. Lagrådet riktar i sitt yttrande hård kritik mot såväl remisstid som propositionens utformning. Sammanfattningsvis skriver Lagrådet (s. 5):

Av det anförda följer att beredningen av lagförslaget inte är godtagbar och att regeringsformens beredningskrav således inte är uppfyllt. Det remitterade förslaget kan därför inte ligga till grund för lagstiftning.

Vi begär därför att konstitutionsutskottet granskar huruvida regeringens beredning av propositionens lagförslag, vad gäller såväl tidsplan och form för beredning som underlåtelsen att inhämta Lagrådets yttrande, är förenlig med regeringsformens bestämmelser om hur regeringen ska bereda förslag till riksdagsbeslut.

Stockholm den 25 november 2014

Bengt Eliasson (FP)

Mathias Sundin (FP)